

T. B. 6
322

БЕОГРАДСКА ЗАДРУГА

(ОСНОВАНА 1 ЈУНА 1882 ГОД.)

ПРАВИЛА

ОД 2 ФЕБРУАРА 1897 ГОД.

СА ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОД:

26 марта 1899 год

5 јуна 1904 год.

10 фебруара 1908 год.

8 фебруара 1909 год.

7 фебруара 1910 год.

5 фебруара 1912 год.

БЕОГРАД, 1913.

НОВА ШТАМПАРИЈА — ДАВИДОВИЋ, ЉУБ. М. ДАВИДОВИЋА

0

Т. В. 6
322

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
И. Бр. 45330

БЕОГРАДСКА ЗАДРУГА
(ОСНОВАНА 1 ЈУНА 1882 ГОД.)

ПРАВИЛА

ОД 2 ФЕБРУАРА 1897 ГОД.

СА ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОД:

26 марта 1899 год

5 јуна 1904 год.

10 фебруара 1908 год.

8 фебруара 1909 год.

7 фебруара 1910 год.

5 фебруара 1912 год.

БЕОГРАД, 1913.

НОВА ШТАМПАРИЈА — ДАВИДОВИЋ, ЉУБ. М. ДАВИДОВИЋА

1873

1873

1873

Лука Ћеловић
БЕОГРАД

Luka Čelović
BEOGRAD

ПРАВИЛА
БЕОГРАДСКЕ ЗАДРУГЕ

I.

Опште одредбе

2 октобра 1882. године установљен је у Београду новчани завод на акције под именом: „Београдска Задруга за међусобно помагање и штедњу“.

Према исказаној жељи акционара, на годишњем скупу свом за 1895. годину и према одредбама закона о акционарским друштвима од 10. децембра 1896. године вавредна Скупштина акционара Београдске Задруге за међусобно помагање и штедњу држата 2. фебруара 1897. године изменила је досадашња правила као што следује.

II.

Предмет предузећа

Чл. 1.

Циљ је Задруге да кредитовањем помаже развитак производње, заната, трговине и радиности.

III.

Име, седиште и трајање

Чл. 2.

Име је овом друштву: „Београдска Задруга за међусобно помагање и штедњу“ или само „Београдска Задруга“.

Чл. 3.

Фирму Задруге пуноважно потписују председник или један члан управног одбора и управник или његов заменик, испод написаног или штамбиљем утиснутог имена друштвеног.

Чл. 4.

Седиште „Београдске Задруге“ је у Београду.

Ну она може према потреби отварати филијале и агентуре свуда где то њени интереси захтевају, и за све или само за поједине гране њене радње.

У том случају дужна је протоколисати код тамошњих надлежних власти филијал или агентуру коју отвара.

Чл. 5.

Трајање „Београдске Задруге“ утврђује се на педесет година.

Оно се рачуна од 2 октобра 1882 кад је Задруга основана.

Ну она може и после тог рока продужити рад на даљих 50 година, ако редовна њена скупштина у 48. или 49. години опстанка не одлучи да Задруга престане. Пре тог рока Задруга може престати само у случајевима предвиђеним у чл. 88. ових правила.

Чл. 6.

Основни капитал Београдске Задруге, повишава се на 2,500.000.— дин. у злату подељен у 10.000 акција свака по 250 дин.

За ово повећање капитала могу се употребити постојећи разни фондови Београдске Задруге, а у колико они не би били довољни, тражиће се нова уплата од акционара; а пошто је за послове осигурања, нарочитим засебним фондовима, како за одсек пожара тако и жи-

вота, створена потребна гаранција за евентуалне губитке, то се за ово повећање капитала може употребити и постојећи фонд за осигурање.

Овлашћује се Управа Задруге, да она подпуно изврши ово повећање капитала на начин као и у време, како она за сходно нађе. (Изм. 7/2. 1910)

IV.

Капитал, акције и акционари

Чл. 7.

Акције „Београдске Задруге“ су безимене. Оне гласе: „Акција Београдске Задруге за међусобно помагање и штедњу“ и недељиве су.

Чл. 8.

Управа Задруге може по решењу своје Скупштине претворити основни капитал и резервне фондове у злато. Кад то изврши дужна је и акције које гласе на 100 динара у сребру, заменити новима саобразно чл. 23. закона о акционарским друштвима, које ће гласити на 100 дин. у злату, са називом: „Акција Београдске Задруге“.

Чл. 9.

„Београдска Задруга“ не сме куповати своје акције ни давати на њих зајмове, нити их примати у залогу.

Чл. 10.

Акционар може на Скупштини учествовати и гласати само лично или може другог акционара опуномоћити за то, али једнога за све своје акције.

Пуномоћство се даје својеручним овлашћењем на улазници за Скупштину, која гласи на име сопственика акција.

Ну један акционар не може заступати више од једног акционара, изузев оне акционаре којима је он природни заступник Правна лица, ако су акционари, заступаће њихови заступници.

Чл. 11.

Сваки акционар има удела у имању и добити Задруге сразмерно капиталу, који његове акције престављају.

Чл. 12.

„Београдска Задруга“ је одговорна целим својим капиталом и резервним фондовима за обвезе своје према трећим лицима.

V.

Послови Задруге

Чл. 13.

„Београдска Задруга“ ради ове послове:

1. Прима новац на штедњу почев од 1 динара па на више, на уложне књижице, текуће рачуне и касене упутнице (записе), под условима које управа Задруге пропише. Услови отказа зајма и капиталисање камате морају бити свагда обележени на документу, који Задруга изда улагачу од кога је новац примила, или ће их улагач својеручно потписати код Задруге.

2. Даје зајмове на менице које не гласе на мању суму од 50 динара, које су снабдевене најмање с два сигурна потписника а не гласе на дужи рок од 4 месеца.

Менице с једним потписом и које гласе по виђењу (соло-менице) може Задруга примити само као супергаранцију уз обвезе или залог на које зајам даје.

3. Реесконтује менице новчаних завода, које такође не гласе на дужи рок од 4 месеца, а снабдевене су поред два сигурна потписника још и потписом оног новчаног завода, који их даје у реесконт.

4. Даје зајмове на варанте, чекове, рентне купоне, полисе и хипотекарне заложнице под условима, које управни одбор пропише.

5. Даје зајмове на драгоцености до $\frac{2}{3}$ процењене вредности. Процену врши свагда стручни проценитељ који мора бити одговоран за процењену суму. Провизију за процену плаћа увек залагач залог.

6. Даје зајмове на домаће хартије од вредности које управни одбор за добре призна.

7. Даје зајмове по текућем рачуну на основу подлоге портфељских меница на којима је свагда и жиро подносиоца; папира од вредности; солидарних обвеза појединих задруга и удружења, који су своју солидарност уговорним путем утврдили, и других реалних подлога које управни одбор за сигурне призна.

Рок солидарним обвезама може бити најдаље за годину дана од дана кад су издате. Оне се могу и обнови ако управни одбор на то пристане.

8. Даје зајмове на хипотеку под условима које Задруга пропише и у вези с овим зајмовима издаје хипотекарне заложнице.

Ну овај се посао може предузети тек онда, кад резервни фонд са фондом за осигурање нарасте на суму од 1,000.000 динара.

9. Врши наплате и исплате за туђ рачун.

10. Посредује у куповинама и продајама сваке врсте за туђ рачун.

11. Посредује и учествује по могућству у закључивању зајмова за рачун државе, округа, срезова и

општина, ако за њих гласају $\frac{2}{3}$ од целокупног броја чланова управног одбора.

12. Посредује у стварању трговачких заједница за узајамно помагање у кредиту уз солидарну меничну обвезу један за све и сви за једнога.

13. Организује и предузима произвођачке, индустријске и грађевинске послове. (*Изм. од 10/II 1908.*)

14. Купује непокретности до половине вредности резервних фондова.

15. Прима на чување предмете од вредности.

16. Прима на смештште производе и сваку другу робу која не подлежи лако квару, и у вези с овим послом издаје варанте. Условје до озакоњења вараната, под којима се роба оставља, мора сопственик робе потписати и предати Задрузи на чување.

17. Врши послове осигурања у нарочитом одељењу свом, и то првенствено осигурање људских живота и осигурање зграда и других објеката против пожара, а доцније по могућству и све остале врсте осигурања, као што су: осигурање бродова, усева против града, стоке против помора, несрећних повреда, преноса робе, путника и т. д. (*изм. 7/2 1910.*)

Услови за осигурање имају бити по могућству једнаки или и бољи од услова под којима страна друштва раде ове послове у Србији, у времену, кад ова правила ступе у живот.

Чл. 14.

Осигурања ће се вршити на основу писмене обвезе осигураника, да ће услове у обвези означене тачно испуњавати према Задрузи, и обратно за сигурност осигуравајућег.

гураника Задруга ће му издати полису у којој ће бити означена његова права и његове обвезе сагласно правилнику, који управни одбор задруге пропише (в. чл. 15).

Чл. 15.

Кад ће који од ових послова почети или кад ће који од њих престати одлучује управни одбор Задруге. (изм. 7/2 1910).

Чл. 16.

О свима пословима побројаним у 13. чл. управни одбор ће пре него што их почне радити, прописати правилник, један за све послове, или и засебне правилнике за поједине важније послове, и у њима ће обележити услове под којима ће радити и суму капитала, која се у поједине радње има употребити.

VI.

Управни, надзорни и цензорни одбор

а.) Управни одбор

Чл. 17.

Управни одбор састоји се из 9 чланова. Они из своје средине бирају председника на пет година (измена од 10./II 1908.).

Чл. 18.

Управни је одбор задругин орган који заступа Задругу према сваком. Он рукује Задругином имовином и преко подручног чиновништва извршује све послове

који не спадају у делокруг надзорног и цензорног одбора или Скупштине, а на име :

а., прописује пословник, правилнике и упуства за рад у границама ових правила;

б., одређује камату и таксе;

в., подиже тужбе против нехатних платиша;

г., саставља месечне, полугодишње и годишње извештаје о раду Задруге, па их подноси надзорном одбору на преглед, а годишње и Скупштини на преглед и одобрење;

д., извршује Скупштинске одлуке;

е., сазива редовне и ванредне Скупштине по пропису ових правила;

ж., бира управника и поставља чиновнике и одређује им плату.

Чл. 19.

Члан управног одбора може бити само онај акционар који стално живи у Београду, српски је држављанин и не стоји под стечајем или под истрагом због презадужености или под оптужбом за дела из користољубља. Страни држављани, акционари Задруге, могу бити чланови управног одбора само до $\frac{1}{4}$ од целокупног броја. И они морају становати стално у Београду.

Чл. 20.

Чланови управног одбора дужни су, пре него што ступе у дужност као чланови управе, положити на име кауције у депозит Задрузи тридесет комада Задругиних акција.

Чл. 21.

Члан управног одбора „Београдске Задруге“ не може за време док је њен члан бити у исто време и

члан управног или надзорног одбора другог ког новчаног завода, у Београду, изузимајући „Привилеговану Народну Банку“.

Чл. 22.

Дужност је чланова управног одбора да редовно долазе у седнице и да дежурају наизменице за време које се правилником утврди.

Чл. 23.

Управни одбор бира Скупштина на 5 година, али тако, да у првом периоду, за прве 4 године, сваке године одступају по 2 члана које коцка одреди, а пете године последњи један. После овог времена одступају два по два редом, којим су изабрата. Чланови, који одступе могу бити поново изабрати.

На случај смрти или добровољног одступања појединих чланова њихова се места попуњују на првој идућој скупштини. Ну кад би се број њихов смањио толико, да управни одбор не би могао доносити пуно важне закључке, тада је дужност надзорног одбора да сазове ванредну скупштину, најдаље за десет дана, на којој ће се попити број оних чланова управног одбора, чија су места празна.

Чл. 24.

Управни одбор држи своје редовне седнице сваког месеца по једанпут, а по потреби и више пута. Седнице се састају на позив председника. Ну он је дужан са звати седницу и кад то три члана управног одбора писмено захтевају. Кад је председник спречен, замењује га дневни повереник (дежурни члан). Управни одбор

решава пуноважно кад су присутни најмање пет чланова управног одбора. При гласању решава проста већина гласова. У случају кад се гласови једнако поделе, решава страна на којој је председник.

Чл. 25.

Сваки члан управног одбора прима на име награде десет динара, за сваку седницу на којој је учествовао при већању и решавању, а 20 дин. дневно за дежурство (*измена од 10./III 1908*). Та им се награда исплаћује на крају сваког тромесечја. (*Изм. од 5. јуна 1904.*)

Чл. 26.

Чланови управног одбора одговорни су Задрузи лично и целим имањем својим солидарно за штету, која би настала од неправилног или противзаконног вршења своје дужности. Ова одговорност не може пасти само на оног члана управног одбора, који је одмах против неправилне одлуке протествовао и тај протест писмено доставио надзорном одбору, или ако није присуствовао у седници ни суделовао у решавању, којим је друштву штета учињена.

Чл. 27.

Потпис управног одбора везује пуноважно Задругу према трећима, па ма управни одбор прекорачио границе круга рада.

Чл. 28.

Управни одбор може изабрати за вођење друштвених послова пуномоћнике (прокуристе), а за заступање друштва може овластити друштвене службенике или и

друга лица. Круг њиховог рада одређује се нарочитим пуномоћством.

Све објаве дужан је управни одбор објављивати у званичним новинама и у још једном листу који управни одбор у правилнику означи.

Надзорни Одбор

Чл. 29.

Надзорни одбор састављен је из 5 чланова, које бира скупштина из редова акционара на 5 година, но тако, да у првом периоду, за прве 4 године сваке године одступа по један члан кога коцка одреди, а пете године последњи, затим одступа сваке године по један, по реду избора. Чланови који одступају могу бити понова изабрани. *(Изм. од 5. јуна 1904. г.)*

Чл. 30.

Надзорни је одбор Задругин орган који води надзор и контролу над целокупном Задругином радњом. Он бира из своје средине председника.

А његове су дужности:

а., да у свако доба, кад за добро нађе, прегледа задругине књиге, писмена, одлуке, лиснице (портфељ) и стање друштвене благајнице;

б., да испитује месечне, полугодишње и годишње рачуне (биланс) и предлоге о подели чисте добити;

в., да тражи обавештење о току друштвених послова;

г., да подноси Скупштини извештај о стању задругином.

Чл. 31.

Надзорни одбор има право и дужност, да сазове ванредну скупштину задругара кад год нађе да то захтевају интереси Задруге.

Чл. 32.

Надзорни одбор решава пуноважно кад су присутна најмање 3 члана.

Чл. 33.

Чланови надзорног одбора дужни су пре ступања у дужност положити у име кауције Задрузи петнајест Задругиних акција.

Чл. 34.

На случај, да се број чланова надзорног одбора смањи смрћу или одступањем толико, да не могу пуноважно доносити закључке, управни одбор сазива ванредну Скупштину за попуњење празних места чланова надзорног одбора.

Чл. 35.

Члан надзорног одбора Београдске Задруге не може бити у исто време и члан управног или надзорног одбора другог ког новчаног завода у Београду, изузимајући „Привилеговану Народну Банку“.

Чл. 36.

Чланови надзорног одбора, добијају за сваку седницу по десет динара на име награде, која им се исплаћује на крају сваког тромесечја. *(Изм. од 5. јуна 1904. г.)*

Чл. 37.

Чланови надзорног одбора солидарно су одговорчи Задругарима за штету ако рачуне не би на време прегледали, или ако би приметили неправилну радњу управног одбора, па не би предузели мере да се неправилности спрече.

Чл. 38.

Чланови управног и надзорног одбора и чиновници Задругини не могу доћи у обвезу спрам Задруге.

Чл. 39.

Управни и надзорни одбор састаје се према потреби у заједничке седнице ва позив једног или другог одбора, ради договора о начелним питањима, која се тичу интереса Задругиних.

Њихово је право и да бирају заједнички за Задругу заслужне људе за почасне председнике доживотно.

в.) Цензорски (есконтни) одбор

Чл. 40.

Чланови управног одбора уједно су и чланови цензорског одбора. *(Изм. од 26. марта 1899. г.)*

Чл. 41.

Дужност је цензорског одбора да у цензорским седницама цензурише и одобрава зајмове по меницама.

Чл. 42.

Чланови управног одбора, могу према потреби изабрати из разних крајева Београда 1—3 акционара Београдске Задруге, који ће присуствовати у цензорском одбору и својим објашнењима помоћи, да се што правилније оцени кредитна вредност појединих зајмотражиоца. *(Изм. од 26. марта 1899. г.)*

Чл. 43.

Изабрани акционари према пропису претходног члана, имају награду за свој труд према одредби чл. 46. правила. *(Изм. од 26. марта 1890. г.)*

Чл. 44.

Одлуке у цензорском одбору доносе се већином гласова. Кад су гласови једнако подељени, сматра се, да је предмет одбијен.

Чл. 45.

Одлуке цензорског одбора заводе се у нарочиту књигу, коју по свршетку цензуре потписују сви присутни.

Чл. 46.

Чланови цензорског одбора добијају за сваки састанак, у ком већају и решавају, по 6 дин. који им се исплаћују на крају сваког тромесечја. (*Изм. од 5. јуна 1904. г.*)

Чл. 47.

Кад који од чланова управног и надзорног одбора, или од чиновника, који имају положену кауцију код Задруге одступе са свог положаја, не могу дићи своју кауцију док годишња Скупштина за ту годину не призна за исправне Задругине рачуне и не изда одборима разрешницу.

VI.

Скупштина

Чл. 48.

Скупштине су редовне и ванредне, и држе се у Београду.

Чл. 49.

Редовне Скупштине држе се у току прва четири месеца почетком године.

Чл. 50.

Ванредну Скупштину може сазвати управни одбор кад год за добро нађе. Њу може сазвати и надзорни одбор у случајевима предвиђеним у овим правилима.

Управни је одбор дужан сазвати ванредну Скупштину и онда, кад то затраже написмено акционари који представљају и депонују код Задруге $\frac{1}{10}$ део од целог броја друштвених акција. Они су у захтеву дужни означити питање ради ког траже сазив Скупштине.

Чл. 51.

Редовне и ванредне Скупштине, кад их сазивају управни или надзорни одбор, морају се огласити најмање на месец дана пре састанка.

А Скупштине, које се сазивају на захтев акционара који представљају $\frac{1}{10}$ део од целокупног броја акција морају се објавити најдаље за три дана од дана захтева, а за даљих 10 дана морају се и одржати.

У огласу се мора увек означити и дневни ред предмета о којима ће се већати и решавати на Скупштини.

Чл. 52.

Ако управни одбор не би хтео сазвати ванредну Скупштину на захтев акционара, онда ће је сазвати надзорни одбор у року од 3 дана, па ако и он то не учини, онда ће је акционари сами сазвати пошто изврше прописе члана 61. „закона о акционарским друштвима“.

Чл. 53.

Скупштина може пуноважно решавати кад је на њој заступљена $\frac{1}{4}$ целокупног броја акција.

На Скупштини се решава већином гласова.

Ну ако се за први сазив Скупштине не депонује $\frac{1}{4}$ акција, онда ће се најдаље за десети дан сазвати друга Скупштина, на којој ће пуноважно решавати онолики број акција, колико их буде депоновано.

Чл. 54.

Да друштво престане, или да продужи и даље радњу, или кад хоће да промени циљ друштвеног предузећа, потребно је да на збору буде заступљена најмање половина друштвених акција и да за измену гласају $\frac{3}{4}$ присутних гласова.

О изменама и допунама правила могу се доносити одлуке, ако на збору буде заступљена најмање $\frac{1}{3}$ друштвене главнице, и ако за измене и допуне гласа апсолутна већина присутних гласова.

Чл. 55.

Препис одобрених измена и допуна у правилима друштвеним мора се најдаље за 10 дана, пошто су измене и допуне на скупштини примљене, поднети Министру народне привреде на одобрење.

Чл. 56.

На Скупштинама дају акције право гласа у овој сразмери:

3	акције	дају	право	на	1	глас
15	"	"	"	"	2	гласа
25	"	"	"	"	3	"
40	"	"	"	"	4	"
55	"	"	"	"	5	гласова
70	"	"	"	"	6	"
85	"	"	"	"	7	"
100	"	"	"	"	8	"

Сваких даљих 50 комада акција дају право на један глас, но нико не може имати више од 10 гласова па ма колико акција имао.

Чл. 57.

Скупштину руководи председник управног одбора а у његовом одсуству један члан управног одбора, кога управни одбор за то одреди.

Чл. 58.

О предлозима акционара, који имају право гласа, може се на Скупштинама које су сазвали управни или надзорни одбор већати и решавати само онда, ако су дотичне предлоге поднели управном одбору најмање на 10 дана пре састанка Скупштине. Поред тога такав предлог мора на самој Скупштини помоћи 10 акционара, па да се може узети у претрес. Они пак писмени предлози, који би се од стране појединих акционара изнели на самој Скупштини, прочитаће се, и ако их бар 10 акционара на Скупштини помогну, онда ће се увести без икакве дебате у записник те Скупштине, и управа је дужна о таквим предлозима донети своје мишљење и ставити их на дневни ред прве редовне Скупштине и узети их у претрес.

Чл. 59.

Гласање на Скупштинама бива свагда поименично. Само се избор часника врши тајним гласањем с цедуљама.

Чл. 60.

На Скупштини се води записник о свему што се решава. Записник потписује председник, перовођа и 3 акционара, које скупштина нарочито за то изабере.

Чл. 61.

Ко жели учествовати на Скупштини дужан је положити код Задруге своје акција најмање три дана пре Скупштине. На положене акције добија реверс и улазницу.

На улазници мора бити означено: име и презиме акционара, колико је акција положио и на колико гласова има право.

По свршетку Скупштине депоноване акције враћају се сопственицима уз повраћај датог им реверса

Чл. 62.

Управни је одбор дужан заводити у нарочити списак све акционаре који се пријаве да ће на Скупштини учествовати. У њему ће се забележити колико је акција депоновано и колико гласова има. Овај списак ће се закључити и потписом друштвене фирме утврдити најмање три дана пред Скупштину и тада изложити акционарима на увиђај.

Чл. 63.

Управни је одбор, на дан Скупштине, дужан по улазницама дошавших акционара направити списак. У њему ће се обележити имена оних који су дошли, колико су акција депоновали и према томе колики број гласова имају. При отварању Скупштине има се најпре констатовати број акција из тог списка и пошто се утврди да има довољан број за пуноважно решавање, Скупштина може отпочети рад.

Чл. 64.

На Скупштини се редовно врше ови послови и овим редом:

1. Бира се перовођа, 3 члана за бројање гласова и 3 за потписивање записника.

2. Чита се извештај с билансом и поделом добити управног одбора и извештај надзорног одбора.

3. Даје се разрешница управном и надзорном одбору на рад и рачуне за дотичну годину.

4. Бирају се нови чланови управног и надзорног одбора у смислу прописа ових правила.

5. Претресају се предлози управног или надзорног одбора и појединих акционара у смислу чл. 58.

6. Решава се о измени правила.

Чл. 65.

Решења Скупштине донесена по пропису ових правила обвезна су за све акционаре.

VII.

Биланс и подела добити

Чл. 66.

Задруга води све своје рачуне у динарском течају.

Чл. 67.

Задруга закључује своје рачуне и завршује своје књиге сваке године 31. децембра и предаје их на преглед надзорном одбору најдаље до краја месеца фебруара.

Чл. 68.

Месечни и полугодишњи обрт може се предавати јавности сваког месеца или сваке пола године, а годишњи се мора саставити најмање месец дана пре збора

и најмање 8 дана пре Скупштине ставити на углед у Задрузи акционарима.

Биланс који Скупштина усвоји, управни је одбор дужан објавити најдаље 15 дана после свршене Скупштине.

Чл. 69.

При склапању биланса управни одбор поступиће по овим одредбама:

1. Свака покретна имовина и свако друштвено потраживање стављаће се у биланс по вредности, коју има последњег дана пословне године, а непокретна по цени коштања. Али, ако би непокретна имовина из ма којих узрока пала у цени, надзорни ће одбор одредити три вештака неакционара да је процене и овако нађена цена завешће се у биланс.

2. Хартије од вредности стављаће се по курску последњег дана пословне године.

3. Сумњива потраживања записаће се по вредности која је према приликама вероватна; а пропала се неће ни стављати у биланс.

4. Сви административни трошкови ставиће се у годишњи рачун као издатак, а трошкови око организације исплаћиваће се амортизацијом у року 5—10 година.

5. У одељењу осигурања одбиће се претходно из бруто премије, прво код живота, математичка а код пожара праксом утврђена нето премија, за тим трошкови као: попутнине, провизије, плате и т. д. (*Изм. од 5. јуна 1904. г.*)

6. Добит и штета која се покаже по поређењу свеколике имовине (активе) и дуговања (пасиве) стављаће се нарочито у закључку биланса.

Чл. 70.

Кад се према претходном члану утврди актива и кад се сви трошкови одбију, оно што остане чиста је добит Задругина.

Чл. 71.

Од чисте добити има се издвојити за резервне фондове према пропису чл. 82—86.

За тим на име тантијеме:

Управном одбору	7 ⁰ / ₀
Надзорном одбору	2 ¹ / ₂ ⁰ / ₀
Управнику или његовом заступнику и чиновницима	4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀

Тако исто има се издвојити и улог задругин у пензиони чиновнички фонд, према чл. 4. уредбе о пензионом фонду чиновника „Београдске Задруге“.

Што преко овога претекне ставља се на расположење Скупштини.

(Измена 8/II 1909.)

Чл. 72.

Тантијема предвиђена за чиновнике поделиће се на све чиновнике Задругине, без разлике, сем агената, сразмерно њиховој плати. *(Изм. од 5. јуна 1904 г.)*

Чл. 73.

Скупштина може за преглед биланса и рачуна одредити и нарочите рачуноиспитаче.

У том случају Скупштина се одлаже а одређени испитачи имају права разгледати све књиге, инвентар, стање благајне и све новчане документе.

Они се не могу бирати из редова лица, која су у служби друштвеној а могу бити и неакционари, ну не смеју стајати у блиском сродству с члановима управног и надзорног одбора.

Чл. 74.

Акционари који представљају најмање $\frac{1}{20}$ део акција друштвене главнице могу овластити једног или више пуномоћника да воде парницу противу чланова управног или надзорног одбора, кад мисле да су они неправилном радњом оштетили њихове интересе. Исто тако сваки акционар има право лично у своје име водити парницу против управног или надзорног одбора, кад налази да су му интереси повређени.

Чл. 75.

Дивиденду Задруга исплаћује најдаље за 15 дана после свршене скупштине.

Чл. 76.

Дивиденда и вишкови од продатих залога ако се не би дигли за пет година од дана у који је Скупштина дотични рачун утврдила и одобрила, уноси се у резервни фонд. *(Изм. од 26. марта 1899. г.)*

Чл. 77.

Сума тантијеме предвиђена за чланове управног и надзорног одбора исплаћује се према броју седница на којима су присуствовали.

Чл. 78.

Присутност чланова управног и надзорног одбора у седницама доказује се књигама, у које сваки присутни члан даје својеручни потпис по свршеној седници.

VIII.

Резервни фонд

Чл. 79.

Резервни фонд Београдске Задруге служи за покриће могућих губитака.

Чл. 80.

Према пропису чл. 62. досадашњих правила Београдске Задруге од 1890. год. резервни је фонд достигао максималну цифру који износи $\frac{1}{5}$ основног капитала чл. 81 (укинута 7/2 1910) чл. 82 (укинута 7/2 1910) чл. 83 (укинута 7/2 1910) чл. 84 (укинута 7/2 1910).

Чл. 85.

Приход од резервног фонда иде на ојачање истог фонда (чл. 80. закона о акционар. друштвима. (Изм. од 5. јуна 1904. г.).

Чл. 86.

Приход од наплаћених сумњивих потраживања, уноси се у општу добит. (Изм. од 5. јуна 1904. г.).

Чл. 87.

Капитал резервног фонди мора се уложити у српске државне хартије од вредности, и у остале домаће сигурне вредности које носе сталан интерес или у непокретности до половине вредности резервних фондова. (Изм. од 6. фебруара 1897. и 7/II 1910. г.).

IX.

Престанак друштва

Чл. 88.

Друштво престаје у овим случајевима;

1. Кад истече рок његовог трајања, а скупштина не реши да се рад продужи.

2. Кад то реши Скупштина акционара, на којој мора бити заступљена најмање половина друштвених акција и од њих гласа за престанак најмање $\frac{3}{4}$.

3. Кад Министар Народне Привреде нареди у смислу чл. 79. закона о акционарским друштвима да друштво престане.

4. Кад друштво сем резервних фондова изгуби и $\frac{1}{4}$ капитала. У том случају управни одбор одма сазива Скупштину.

5. Кад се друштво споји с другим акционарским друштвом.

6. Кад број акционара буде мањи од десет.

Чл. 89.

Кад се реши да Задруга престане, скупштина одмах бира три задругара, који ће у смислу прописа чл. 81., 82., 83., 84., 85., 86., 87., 88., 89. и 90. закона о акционарским друштвима извршити ликвидацију.

Чл. 90.

Кад се одреде ликвидатори управни одбор престаје, а надзорни одбор остаје и даље до свршетка ликвидације.

X.

Државни надзор

Чл. 91.

Министар народне привреде има право надзора о тачном вршењу друштвених правила.

XI.

Закључна одређења

Чл. 92.

Београдска Задруга на основу закона од 21. септембра 1871. године ужива ове повластице:

1., лажно прављење или подражавање ма којег рода исправа, које поменута Задруга издавала буде, казни се оним казнама, које су опредељене за лажно прављење или подражавање јавних исправа;

2., ова Задруга има право, да се у случају, ако дужник дуг свој по истеку рока не измири, пре свију других поверитеља и без судске помоћи наплати из оних новаца, еспапа и других покретних ствари, које су јој као залога ради безбедности дуга од самога дужника, или од другог за њега предане. Ствари које су за „Берзу, имају се у таквом случају продати на „Берзи„. Остале ствари продаће се путем јавне продаје, коју ће Задруга извршити. Ако што по наплати главног дуга, интереса и трошкова Задруге претече, то ће се вратити дужнику.

3. Задрузи неће ништа сметати у наплати њених тражбина односно предмета и начина о чему је под 2. реч, ако би дужник или сопственик умро, или би се стедиште отворило. У оваком случају, само ће се вишак, ако би преко њених тражбина претекао, предати пунилној или стедишној маси.

4. Раније пријављена права других лица на предмете, који су од дужника или за њега, ради обезбеђења дуга Задрузи предати, преча су од права ове Задруге само онда, ако су та ранија права још при предаји Задрузи била позната.

5. Код Задруге заложене ствари, новци или еспапи, могу се само оном сумом узаптити или у стечајну масу узети, која претече, кад се Задруга од те залогe за своје потраживање потпуно намири.

6. У случајима, где би ова Задруга, којег свог дужника тужила суду, па би своју тужбу оснивала на изводу из својих књига, онда ће ти изводи, које ће

фирмовоћа потписом и печатом потврдити да су верни, имати силу полудоказа сходно закону.

На основу закона од 10. јануара 1879. повластицу:

7. За менице, које су есконтоване код „Београдске Задруге“ али се не плате на време, судови ће на захтев ове Задруге досуђивати онај интерес, који буде означен за те менице на есконтној листи; а Задруга ће ову листу увек подносити суду у препису, који ће она сама оверити.

За све спорове, било да је Задруга тужитељ или тужен, надлежан је београдски трговачки суд.

А на основу закона од 17. октобра 1872 и

8. Ако су предмети или роба, који су у залози код Задруге, по природи квару подложни па се одиста и кварити почну, онда ће се то јавити залогодавцу или његовом пуномоћнику у месту, па ако од 24—48 сахати не да допунителну залогу или јемство, завод ће одредити три лица, која ће написмено изјавити, у каквом се стању ствар налази, — па затим залогу јавно продати.

Ако заложени предмети, или роба по природи нису квару подложни, али им вредност падати почне, онда ће се залогодавац позвати или његов пуномоћник у месту, да за пет дана да допунителну залогу или јемство, које ако не учини, завод ће преко три лица потврдити написмено у каквом се стању залога находи, па ће после наредити јавну продају.

Што се пак тиче робе примљене у комисион, завод ће према горе наведеним случајевима поступити овако, тек онда, кад његови интереси дођу у опасност.

Чл. 93.

„У случају повећања капитала Задругина, било тражењем нове уплате од стране акционара, било попуном из постојећих фондова и резерве Задругине, сем ре-

зERVне премије и свих садањих резерв. фондова, Управа ће, преко службених новина објавити позив, у коме ће одредити рок, у коме се акције имају уплатити или новима заменити.

Овај рок не може бити краћи од три месеца.

Акционари, који се у току одређеног рока не би одазвали овоме позиву, биће понова позвати да то у ново одређеном року, који не може бити дужи од 2 месеца, изврше, па ако се и том обновљеном позиву не одазову, Управа Задругина има права, да њихове акције исплати по *номиналној* вредности и на место ових акција изда нове акције, које ће продати по берзанском курсу. Вишак, који би се овом приликом показао, унеће се као ванредан приход у резервни фонд.“
(доп. 5/2 1912.).

